

ผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตอนต้นเพื่อตอบสนอง พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ภาสิต ศิริเทศ* บุญตา กลิ่นมาลี* อธิพร สุวรรณอำภา* อีทัต ศรีมงคล**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทักษะชีวิต และบทบาททางเพศผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนในเขต รับผิดชอบอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้ กลุ่มละ 30 คน ได้แก่ โรงเรียนประตูลี่ เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จำนวน 3 ครั้ง และโรงเรียนวัดพระญาติการาม เป็นกลุ่มเปรียบเทียบได้รับการเรียนการสอนปกติ ทดลอง ระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึง 25 มกราคม พ.ศ. 2562 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิด ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, independent t-test และ paired t-test

ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติ ต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบ และสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิงที่มีการนำเอาแนวคิด ทักษะชีวิต และบทบาททางเพศมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ผลดีกว่าการเรียนการสอนปกติ หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนสามารถนำข้อมูลไปพิจารณาในการจัด อบรมให้กับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นหรือจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพทางเพศของเยาวชนเพื่อเป็นการตอบสนอง พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ต่อไป

คำสำคัญ : ผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ / วัยรุ่นตอนต้น / พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

*คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี **โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจัน

Corresponding author: phasit2530@gmail.com

Effect of an Adolescent Pregnancy Prevention Program to Fulfill the Prevention and Solution of the Adolescent Pregnancy Problem Act, B.E. 2559 (2016)

Phasit Sirited* Boonta Klinmalee* Thitiphorn Suwanampa* Tithat Srimongkol**

Abstract

This is a quasi-experimental study meant to examine the results of an adolescent pregnancy prevention program for female teenagers by applying concepts of life skills and gender roles through a process of participatory learning. The samples of this study were 60 female students who are studying Matthayom 1 in academic year 2018 in Phra Nakorn Si-Ayutthaya district, Phra Nakorn Si-Ayutthaya. There were 2 groups in this study and each group had 30 students. The experimental group in Pratuchai School received the adolescent pregnancy prevention program 3 times in the classroom, and the comparison group in Wat Phra Yatikaram had a normal lesson in the classroom. The trial between December 21, 2019 to January 25, 2019. The data were collected from questionnaires and analyzed by using percentages, means, standard deviations, an independent t-test and a paired t-test.

The results found that after the experiment, the average score of knowledge about pregnancy prevention, attitude towards gender roles, and life skills of adolescent pregnancy prevention in the experimental group was significantly higher than the comparison group and those before the experimentation with a difference of ($p < 0.001$).

From the results of the study, it has been found that the female adolescent pregnancy prevention program, which has applied the concept of life skills and gender roles in the lesson plan activity through a participatory learning process, is better than the normal lesson activity. The government or private sector could use this data to arrange training programs in their sector in order to provide knowledge and information to adolescents, or this program could be integrated into the health of youth's gender development to fulfill the Prevention and Solution of the Adolescent Pregnancy Problem Act, B.E. 2559 (2016) in the future.

Keywords: Adolescent Pregnancy Prevention Program/Adolescent/ Prevention and Solution of the Adolescent Pregnancy Problem Act, B.E. 2559 (2016)

* Faculty of Nursing, Phetchaburi Rajabhat University **Tajan sub district health promoting hospital

Corresponding author: phasit2530@gmail.com

บทนำ (Introduction)

วัยรุ่น คือ วัยแห่งการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งวัยรุ่นจะให้ความสนใจในเพศตรงข้ามและมีความต้องการทางเพศตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (วิโรจน์ อารีย์กุล, 2553; บุญฤทธิ์ สุรัตน์, 2557) โดยการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (Teenage pregnancy) หมายถึง การตั้งครรภ์ในสตรีที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี โดยถืออายุ ณ เวลาที่คลอดบุตร ซึ่งสามารถแบ่งวัยรุ่นออกเป็น 2 ช่วงอายุ คือ Younger Adolescents ช่วงอายุ 10 - 14 ปี และ Adolescents ช่วงอายุ 15 - 19 ปี ในทางชีววิทยา และสรีระวิทยา หากวัยรุ่นหญิงในกลุ่มอายุดังกล่าวมีประจำเดือนและมีเพศสัมพันธ์กับเพศชาย ย่อมสามารถตั้งครรภ์และคลอดบุตรได้ (WHO, 004; บุรเทพ โชคนานุกุล, 2559) การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญจากสถิติองค์การอนามัยโลกพบว่าปัญหาดังกล่าว มีแนวโน้มที่มากขึ้น ซึ่งผลกระทบจากการตั้งครรภ์นั้น มีหลายประการ เช่น ปัญหาการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย การทิ้งทารก ปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่น ปัจจุบันพบว่า การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นนั้นจะรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งอายุของวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรก มีแนวโน้มที่จะมีอายุลดลงด้วยเช่นกัน วัยรุ่นมีแนวโน้มคลอดเพิ่มขึ้นและคลอดเมื่ออายุน้อยลง โดยเฉพาะวัยรุ่นอายุ 15 - 17 ปี โดยพบว่า จำนวน 1 ใน 3 ของวัยรุ่นดังกล่าวไม่ได้ป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่เดียวกันวัยรุ่นกลุ่มที่ชอบเที่ยวในสถานบันเทิงจะมีอัตราการมีเพศสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น จากการดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติดร่วม การถูกยั่วยุทางอารมณ์ อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูง (ลำเจียก กำธร, 2557)

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ และการคุมกำเนิดในการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนประเทศไทย โดยสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขใน พ.ศ. 2556 แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นทั้งเพศชายและหญิงค่อยๆเพิ่มขึ้นในช่วง พ.ศ. 2547 เรื่อยมาจนสูงที่สุดใน พ.ศ. 2554 หลังจากนั้นลดลงมาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา โดยประมาณ 1 ใน 4 ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 1 ใน 5 ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว และประมาณ 1 ใน 2 ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 ทั้งเพศชายและหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ส่วนการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา จากอัตรา 80.8 ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี 100,000 คน ใน พ.ศ. 2553 เป็น 127.08 ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี 100,000 คน ใน พ.ศ. 2558 (สำนักอนามัยเจริญพันธุ์, 2558) ส่วนอัตราการคลอดในวัยรุ่นของประเทศไทย พบการคลอดในวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ข้อมูลจากสถิติสาธารณสุขพบว่า วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี คลอดบุตรเพิ่มขึ้นจากประมาณ 95,000 คน ในปี พ.ศ. 2546 เป็นประมาณ 104,300 คน ในปี พ.ศ. 2558 ในจำนวนนี้เป็นารคลอดบุตรโดยวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี ประมาณปีละ 3,000 คน นอกจากนั้น วัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ที่คลอดบุตรซ้ำหรือคลอดเป็นครั้งที่สองขึ้นไปมีมากถึง 12,700 คน หรือเท่ากับ 12.2 ของการคลอดบุตรในวัยรุ่นอายุ 10-19 ปีทั้งหมด ผลกระทบทางสุขภาพ

จากการตั้งครกในวัยรุ่น เช่น การเสียชีวิตของมารดา การเสียชีวิตของทารก ทารกแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ มีความเสี่ยงต่อการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต นอกจากนี้ยังทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งรายได้ในอนาคต การขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นส่งผลให้เกิดปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2560)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่าการตั้งครกของวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสังคมในหลาย ๆ ด้านจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ทั้งปัญหาการตั้งครก ในวัยรุ่น และปัญหาการตั้งครกซ้ำในวัยรุ่นที่ยังคงมีความสำคัญ จึงนำไปสู่การดำเนินงานการรณรงค์พระราชบัญญัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ สถานศึกษาต้องให้มีการสอนเพศวิถีอย่างเหมาะสม จัดหาและพัฒนาผู้สอนเพศวิถีศึกษาให้คำปรึกษาช่วยเหลือคุ้มครองวัยรุ่นที่ตั้งครกให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเหมาะสมรวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการอย่างเหมาะสม สถานบริการสุขภาพต้องให้ข้อมูล ความรู้ และจัดบริการอนามัยเจริญพันธุ์รวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคม สถานประกอบกิจการต้องให้ข้อมูลความรู้ และส่งเสริมให้เข้าถึงบริการอนามัยเจริญพันธุ์รวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคม ให้มีการการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น และให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่นเป็นต้น (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2559)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็เป็นอีกหนึ่งจังหวัดในภาคกลางที่ประสบปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่นเนื่องจากมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงทำให้การเข้าถึงข่าวสารในด้านต่างๆ ทำได้ไม่ยากโดยเฉพาะเรื่องเพศ จากการสำรวจอัตราการคลอดบุตรของหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี เท่ากับ 58.1 ต่อประชากรหญิงในวัยเดียวกัน 1,000 คน โดยอำเภอพระนครศรีอยุธยามีจำนวนหญิงที่คลอดบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี มากที่สุดจำนวน 611 คน รองลงมาคืออำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน และอำเภอบางซ้าย จำนวน 262 คน และ 225 คน ตามลำดับ เป็นเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา ร้อยละ 76.5 และตั้งครกขณะเป็นนักเรียนร้อยละ 23.5 สาเหตุของการตั้งครกอันดับหนึ่งพบว่า ไม่ได้คุมกำเนิดจำนวนร้อยละ 46.6 รองลงมาคือต้องการมีบุตรจำนวนร้อยละ 33.0 และอันดับสุดท้าย คือ ผิดพลาดจากการคุมกำเนิดร้อยละ 29.4 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560)

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความรู้ และข้อมูลที่วัยรุ่นได้รับเกี่ยวกับเรื่องเพศอาจไม่เพียงพอที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถรับมือกับสถานการณ์ และแรงกระตุ้นต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การตั้งครกที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมหรือพัฒนาให้วัยรุ่นมีทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยจึงนำเอาแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก (1997) และแนวคิดบทบาททางเพศ (ภัสสร สีมานนท์, 2543; ดุลยา จิตตะยโสธร, 2551 ; Joan W, 1988) มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (กระทรวงสาธารณสุข, 2544; Kolb D.A., 1984) ซึ่งประกอบไปด้วย การสะท้อนปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมสมอง มีการสรุปความคิดรวบยอด และการประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อ

นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้วัยรุ่นมีการแสดงออกทางบทบาททางเพศที่เหมาะสม มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่างๆ สามารถปรับตัวและเผชิญต่อสิ่งเร้าที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและตั้งครรภ์ สามารถวิเคราะห์หรือแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์เรื่องเพศอย่างรอบคอบจนสามารถหาข้อสรุปเพื่อให้เกิดทางเลือกที่ดีเหมาะสมกับตัวเอง มีทักษะในการสื่อสารและทักษะการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์หรือการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่วัยรุ่น และตอบสนองพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ต่อไป

คำถามการวิจัย (Research Questions)

หลังการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในด้านความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. หลังการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนน ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลองความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนน ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

นิยามศัพท์ (Definition)

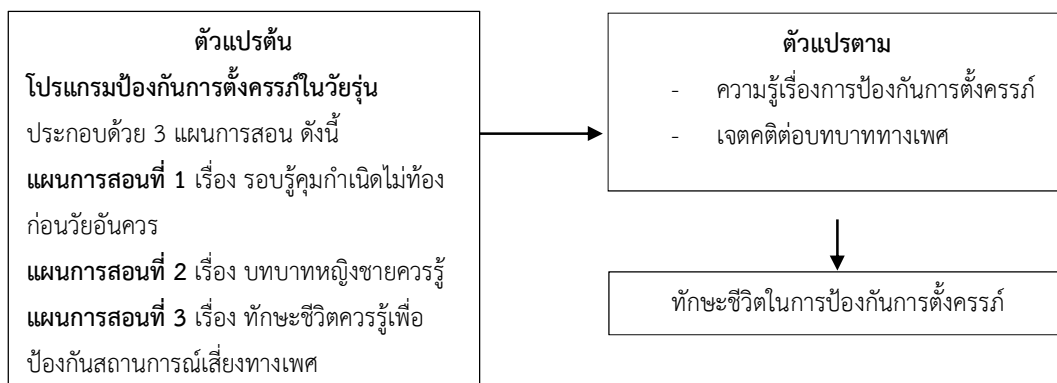
1. โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง แผนกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการคุมกำเนิด มีเจตคติที่เหมาะสมกับวัย รวมไปถึงมีทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยใช้หลักการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมซึ่งกระบวนการประกอบด้วย การสะท้อนปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมสมอง มีการสรุปความคิดรวบยอด และการประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยแผนการสอน 3 แผนการสอน ดังนี้ แผนการสอนที่ 1 เรื่อง รอบรู้คุมกำเนิดไม่ท้องก่อนวัยอันควร แผนการสอนที่ 2 เรื่อง บทบาทหญิงชายควรรู้ และแผนการสอนที่ 2 เรื่อง ทักษะชีวิตควรรู้เพื่อป้องกันสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ

2. ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ หมายถึง นักเรียนสามารถรับและรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง นำมาแยกแยะในประเด็นต่างๆ อย่างเป็นระบบและมีความละเอียด ลำดับขั้นตอนได้อย่างชัดเจนในประเด็นของการคุมกำเนิด เช่น วิธีคุมกำเนิดที่ดีที่สุดคือการละเว้นจากการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ยาคุมกำเนิดชนิดต่างๆ อย่างถูกวิธีสามารถป้องกันการตั้งครรภ์ได้หรือการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเวลามีเพศสัมพันธ์สามารถป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ชนิดต่างๆ และการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้ เป็นต้น

3. เจตคติต่อบทบาททางเพศ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดของบุคคลที่มีต่อบทบาททางเพศที่แสดงออกตามความคาดหวังทางสังคม ซึ่งเหมาะสมสอดคล้องกับเพศสภาพที่เป็นอยู่ เช่น การรู้จักวางตัวระหว่างเพศ ให้เกียรติและยกย่องต่อตนเองและเพศตรงข้าม ไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ไม่พูดหยาบคายหรือหลอกลวง เป็นต้น

4. ทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจัดการกับปัญหาต่างๆ สามารถปรับตัวและเผชิญต่อสิ่งเร้าที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและตั้งครรภ์ได้ สามารถวิเคราะห์หรือแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์เรื่องเพศอย่างรอบคอบ จนสามารถหาข้อสรุปเพื่อให้เกิดทางเลือกที่ดี เหมาะสมกับตัว และนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรวมถึงสามารถใช้คำพูดและภาษาท่าทาง เพื่อแสดงความต้องการของตน โดยการปฏิเสธเป็นคำพูดอย่างชัดเจน การแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล เมื่อถูกชักชวนให้กระทำการใดสิ่งหนึ่งที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแล้วนำไปสู่การตั้งครรภ์ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีการดำเนินการวิจัย (Method)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองชนิดมีกลุ่มเปรียบเทียบ (Quasi-experimental study pretest and posttest design with non-equivalent control group) ทำการวิจัยระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึง มกราคม พ.ศ. 2562 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่ม

เปรียบเทียบโดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับการเรียนการสอนปกติ และภายหลังสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยได้เข้าไปจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่อง ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลองในทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ประชากร คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประตูลี้ โรงเรียนสุตินสหราษฎร์ โรงเรียนวัดคานหาม โรงเรียนวัดพินิจเชิง(ไตรรัตนนายก) และโรงเรียนวัดพระญาติการาม มีจำนวนนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 169 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมวิจัย โดยมีการจัดชั่วโมงให้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินกิจกรรมได้ มีความคล้ายคลึงในลักษณะทั่วไปของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม สังคม และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งโรงเรียนคล้ายคลึงกัน จากนั้นสุ่มเลือกโรงเรียนคู่ที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนประตูลี้เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ที่มีการประยุกต์ใช้แนวคิดทักษะชีวิตและบทบาททางเพศมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมจำนวน 3 ครั้ง และโรงเรียนวัดพระญาติการามเป็นกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้รับการเรียนการสอนปกติ จากนั้นจับฉลากเลือกห้องเรียนกลุ่มละ 2 ห้องเรียนเพื่อให้จำนวนนักเรียนหญิงรวมแล้วไม่ต่ำกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบจะมีจำนวนนักเรียนหญิงเท่ากัน คือ โรงเรียนละ 30 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ 1) โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ โดยกิจกรรมใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม(Participatory Learning) แบ่งเป็น 3 แผนการสอน ได้แก่ แผนการสอนที่ 1 เรื่อง รอบรู้คุมกำเนิดไม่ท้องก่อนวัยอันควร แผนการสอนที่ 2 เรื่อง บทบาทหญิงชายควรรู้ และแผนการสอนที่ 3 เรื่อง ทักษะชีวิตควรรู้เพื่อป้องกันสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ และ 2) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดตอบด้วยตนเอง มีทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนมี 8 ข้อ เช่น อายุ เกรดเฉลี่ย สถานภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายของนักเรียน เป็นต้น 2) แบบวัดความรู้เรื่องของการป้องกันการตั้งครรภ์ กำหนดลักษณะคำตอบให้เลือกตอบ คือ ถูก ผิด และไม่แน่ใจ มีเกณฑ์ให้คะแนน เป็น 0 กับ 1 คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดและไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน มีทั้งหมด 10 ข้อ 3) แบบวัดเจตคติต่อบทบาททางเพศ มีลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert's sale)

5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีทั้งหมด 10 ข้อ และ 4) แบบวัดทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กำหนดลักษณะคำตอบให้มีลักษณะคำตอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน มีทั้งหมด 20 ข้อ การเก็บข้อมูลแบบสอบถามวัดก่อนและหลังการทดลอง โดยระยะเวลาการสอนตลอดไปกรมสอนทั้งหมด 3 ครั้ง กำหนดการสอนเป็นกลุ่ม ครั้งที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 และครั้งที่ 3 สัปดาห์ที่ 4

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องของกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีการ และการประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน ทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือแต่ละชุดโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ได้แก่ 1) แบบวัดความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ 0.82 2) แบบวัดเจตคติต่อบทบาททางเพศ มีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.84 และ 3) แบบวัดทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.87

การพิทักษ์สิทธิ์ของตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้ขอจริยธรรมจากสถาบันใด แต่ได้รับความยินยอมจากผู้อำนวยการและคณะครูของทั้งสองโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย และผู้วิจัยให้ความสำคัญและคำนึงถึงการเคารพสิทธิ์และเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงต่อนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทราบวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยด้วยวาจาพร้อมเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และผู้ปกครองอนุญาตให้เข้าร่วมโครงการวิจัย และลงนามในเอกสารยินยอมตนเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถปฏิเสธหรือยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยทุกเมื่อ และสามารถเลือกที่จะไม่ตอบคำถามในแบบสอบถามข้อใดข้อหนึ่งหรือไม่ทำกิจกรรมใดๆ ก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ กับนักเรียนทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นเกณฑ์ในการยอมรับสมมติฐาน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นภายในกลุ่มทดลองและภายในกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Paired t-test และ 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย (Results)

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณลักษณะทั่วไปในด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ เกรดเฉลี่ย(GPA) สถานภาพครอบครัว การพักอาศัย อาชีพของบิดา มารดา หรือบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย จำนวนเงินที่ได้มาโรงเรียน ความเพียงพอของเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับ การมีเพื่อนสนิท การมีคนรัก ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

การประเมินผลของโปรแกรม พบว่า ภายหลังจากสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ทั้งหมด 3 แผนการสอน ส่งผลให้นักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปร	ก่อน(n=30)		หลัง(n=30)		ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	SD	p-value
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
กลุ่มทดลอง							
ความรู้เรื่องการป้องกันการ ตั้งครรภ์	5.43	1.28	8.37	1.21	2.94	1.70	< 0.001*
เจตคติต่อบทบาททางเพศ	39.50	3.84	43.07	2.04	3.57	4.29	< 0.001*
ทักษะชีวิตในการป้องกันการ ตั้งครรภ์	10.87	1.99	16.97	1.49	6.10	2.70	< 0.001*
กลุ่มเปรียบเทียบ							
ความรู้เรื่องการป้องกันการ ตั้งครรภ์	5.43	1.35	5.20	1.27	0.23	2.17	0.56
เจตคติต่อบทบาททางเพศ	39.50	3.70	39.43	3.84	0.07	5.15	0.94
ทักษะชีวิตในการป้องกันการ ตั้งครรภ์	10.70	2.03	10.53	2.08	0.17	3.14	0.77

*significant at $p < 0.001$

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรที่ศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองพบว่า ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนของทุกตัวแปรตามไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) แต่หลังจากการทดลองในสัปดาห์ที่ 5 ค่าเฉลี่ยคะแนนของทุกตัวแปรตามในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อน-หลังการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	SD	p-value
	(n=30)		(n=30)				
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
ก่อนการทดลอง							
ความรู้เรื่องการป้องกันการ ตั้งครรภ์	5.43	1.28	5.42	1.35	0.01	0.34	1.00
เจตคติต่อบทบาททางเพศ	39.50	3.84	39.50	3.70	0.00	0.97	1.00
ทักษะชีวิตในการป้องกันการ ตั้งครรภ์	10.86	1.99	10.70	2.03	0.16	0.52	0.75
หลังการทดลอง							
ความรู้เรื่องการป้องกันการ ตั้งครรภ์	8.36	1.21	5.20	1.27	3.16	0.32	< 0.001*
เจตคติต่อบทบาททางเพศ	43.06	2.04	39.43	3.84	3.63	0.79	< 0.001*
ทักษะชีวิตในการป้องกันการ ตั้งครรภ์	16.96	1.49	10.53	208	6.43	0.46	< 0.001*

*significant at $p < 0.001$

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย (Discussions and conclusions)

ภายหลังจากเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ที่มีการฝึกให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกปฏิบัติในการสะท้อนปัญหา อภิปราย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมสมอง การสรุปความคิดรวบยอด การประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อการปฏิบัติ นำเสนอหน้าชั้นเรียน และแสดงบทบาทสมมติ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 และผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพอเพ็ญ ไกรนรา และคณะ(2556) เรื่อง ผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมโดยแกนนำนักศึกษาพยาบาล ต่อความรู้ ทศนคติและความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ด้านความรู้ ทศนคติ และความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ในทุกด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของชลดา กิ่งมาลา และคณะ(2558) เรื่อง ผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ความสามารถตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$ และ $.001$ ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานวิจัยของภาสิต ศิริเทศ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้าน ความรู้เรื่องผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลดีของการป้องกันการตั้งครรภ์ และทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และงานวิจัยของ จิราวรรณ พักน้อย และคณะ (2560) เรื่อง ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และความคาดหวังในผลลัพธ์ของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและความคาดหวังในผลลัพธ์ของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.6, p < .001$ และ $t = 3.4, p < .001$ ตามลำดับ) และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและความคาดหวังในผลลัพธ์ของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.4, p < .001$, และ $t = 5.4, p < .001$ ตามลำดับ)

จากผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่า โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิงโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทักษะชีวิต และบทบาททางเพศที่ผู้วิจัยนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้นักเรียนการสะท้อนปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมสมอง มีการสรุปความคิดรวบยอด และการประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ได้ผลดีกว่าการเรียนการสอนปกติ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์กับกลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมที่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้ยังขาดความรู้ในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง และขาดทักษะชีวิตที่เหมาะสมต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนตามตัวแปรทั้ง 3 ด้าน หลังทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ สามารถนำโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิงไปใช้ร่วมสอนกับวิชาสุขศึกษาในหัวข้อเพศศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่อยู่ในการเรียนการสอนปกติในโรงเรียน โดยยึดหลักการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เนื่องจากเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด อีกทั้งโปรแกรมมีความเหมาะสมกับวัยรุ่นตอนต้น สามารถปรับใช้ได้กับผู้เรียนที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาททางเพศมีการแสดงออกทางบทบาททางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย และทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่จะนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนสามารถนำข้อมูลไปประกอบในการจัดอบรมให้กับกลุ่มวัยรุ่น

ตอนต้นหรือจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพทางเพศของเยาวชนเพื่อเป็นการตอบสนองพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment)

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนประตูลี้ และโรงเรียนวัดพระญาติการามที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา และขอขอบคุณคณะครู และนักเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต.(2544).คู่มือฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ:วงศ์
กมลโปรดักชั่น จำกัด.
- จิราวรรณ พักน้อย, นิสากร กรุงไกรเพชร และพรณภา หอมสินธุ์.(2560). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้าง
ทักษะชีวิตต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และความคาดหวังในผลลัพธ์ของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรม
เสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ.
35(3), 58-68.
- ชลดา กิ่งมาลา, ทศนีย์ รวีวรกุล และอาภาพร เผ่าวัฒนา.(2558).ผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่นหญิง.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม.31(3),25-34.
- ศุภยา จิตตะยโสธร.(2551).บทบาททางเพศในทัศนะของนักจิตวิทยา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย.28(1),195-208.
- บุญฤทธิ์ สุรัตน์.(2557). การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น:นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน และติดตามประเมินผล.
พิมพ์ ครั้งที่ 2.นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- บุรเทพ โชคนานุกุล และกมลชนก ขำสุวรรณ.(2559).“การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น”ผลกระทบทางสังคมจาก
มุมมองเรื่องเพศของแม่ต่างรุ่น.วารสารประชากร.4(2),61-79.
- พอเพ็ญ ไกรนรา, เมธิณี เกตวาธิมาตร และมณฑนา มณีโชติ.(2556). ผลของโปรแกรมป้องกันการ
ตั้งครรภ์ไม่พร้อมโดยแกนนำนักศึกษาพยาบาลต่อความรู้ ทัศนคติและความตั้งใจในการป้องกัน
การตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นตอนต้น. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
19(12), 20-30.
- ภัสสร สีมานนท์.(2543).บทบาททางเพศ สถานภาพสตรีกับการพัฒนา.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสิต ศิริเทศ, กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, ศุภชัย ปิตกุลตั้ง และกรวรรณ ยอดไม้.(2560). ผลของโปรแกรม
พัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ของ
นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 47(3), 241-
254.

- ลำเจียก กำธร.(2557). วัยรุ่น วัยรุ่นกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ป้องกันอย่างไร. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครชุม. 30(3), 97-105.
- วิโรจน์ อารีกุล.(2553).การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำวัยรุ่น (Adolescent Health Care and Supervision). กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2560).ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-259 ตามพระราชบัญญัติการป้องกัน และ แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์เทพเพ็ญวานิชย์.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2560).สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่น ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2559).พระราชบัญญัติการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559.[อินเทอร์เน็ต].[เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก <http://rh.anamai.moph.go.th>.
- Joan W.(1988).Gender and the politics of history. New York: Columbia University.
- Kolb D.A..(1984).Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- World Health Organization.(2004).Adolescent pregnancy, Issues in adolescent health and development.[อินเทอร์เน็ต].[เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก http://whqlibdoc.who.int/publications/2004/9241591455_eng.pdf.
- World Health Organization.(1997).Life skills education for children adolescents in schools. Geneva: World Health Organization.